

**ĐẠI HỌC QUỐC GIA HÀ NỘI
KHOA LUẬT**

NGUYỄN PHƯƠNG NHUNG

**BẢO VỆ QUYỀN CON NGƯỜI TRONG BỐN CÔNG
ƯỚC GENEVA VỀ VIỆC BẢO HỘ NẠN NHÂN CHIẾN
TRANH**

LUẬN VĂN THẠC SĨ LUẬT HỌC

HÀ NỘI - 2015

ĐẠI HỌC QUỐC GIA HÀ NỘI
KHOA LUẬT

NGUYỄN PHƯƠNG NHUNG

BẢO VỆ QUYỀN CON NGƯỜI TRONG BỐN CÔNG
ƯỚC GENEVA VỀ VIỆC BẢO HỘ NẠN NHÂN CHIẾN
TRANH

Chuyên ngành: Pháp luật về quyền con người
Mã số: Chuyên ngành đào tạo thí điểm

LUẬN VĂN THẠC SĨ LUẬT HỌC

Cán bộ hướng dẫn khoa học: PGS. TS. NGUYỄN BÁ DIỄN

HÀ NỘI - 2015

LỜI CAM ĐOAN

Tôi xin cam đoan Luận văn là công trình nghiên cứu của riêng tôi. Các kết quả nêu trong Luận văn chưa được công bố trong bất kỳ công trình nào khác. Các số liệu, ví dụ và trích dẫn trong Luận văn đảm bảo tính chính xác, tin cậy và trung thực. Tôi đã hoàn thành tất cả các môn học và đã thanh toán tất cả các nghĩa vụ tài chính theo quy định của Khoa Luật Đại học Quốc gia Hà Nội.

Vậy tôi viết Lời cam đoan này đề nghị Khoa Luật xem xét để tôi có thể bảo vệ Luận văn.

Tôi xin chân thành cảm ơn!

NGƯỜI CAM ĐOAN

Nguyễn Phương Nhung

MỤC LỤC

Trang

Trang phụ bìa

Lời cam đoan

Mục lục

Danh mục các từ viết tắt

MỞ ĐẦU 2

Chương 1: TỔNG QUAN VỀ BỐN CÔNG ƯỚC GENEVA VỀ BẢO

HỘ NẠN NHÂN CHIẾN TRANH VÀ QUYỀN CON NGƯỜI

1.1. Nhận thức về quyền con người **Error! Bookmark not defined.**

1.1.1. Khái niệm về quyền con người **Error! Bookmark not defined.**

1.1.2. Tính cấp thiết bảo vệ quyền con người trong bối cảnh xung đột vũ trang..... **Error! Bookmark not defined.**

1.2. Khái quát chung về bốn Công ước Geneva**Error! Bookmark not defined.**

1.2.1. Khái niệm về bốn Công ước Geneva .. **Error! Bookmark not defined.**

1.2.2. Lịch sử hình thành và phát triển của bốn Công ước Geneva**Error! Bookmark not defined.**

1.2.3. Đặc điểm, vai trò, của bốn Công ước Geneva**Error! Bookmark not defined.**

1.2.4. Phạm vi áp dụng của bốn Công ước Geneva**Error! Bookmark not defined.**

Chương 2: NHỮNG NỘI DUNG CƠ BẢN CỦA BỐN CÔNG ƯỚC

GENEVA VỀ VIỆC BẢO HỘ NẠN NHÂN CHIẾN TRANH**Error! Bookmark not defined.**

2.1. Các nguyên tắc chung..... **Error! Bookmark not defined.**

2.2. Bảo hộ đối với những người tham chiến**Error! Bookmark not defined.**

2.2.1. Bảo vệ những người bị thương, bị ốm, bị đắm tàu**Error! Bookmark not defined.**

2.2.2. Bảo vệ tù binh **Error! Bookmark not defined.**

2.2.3. Lính đánh thuê..... **Error! Bookmark not defined.**

2.3. Bảo hộ đối với những đối tượng dân sự**Error! Bookmark not defined.**

2.3.1. Bảo vệ các nhân viên y tế, đơn vị y tế và phương tiện vận chuyển y tế **Error! Bookmark not defined.**

2.3.2. Bảo vệ các nhân viên tôn giáo **Error! Bookmark not defined.**

2.3.3.	Bảo vệ thường dân	Error! Bookmark not defined.
2.3.4.	Bảo vệ những đối tượng đặc biệt trong xung đột vũ trang (phụ nữ, trẻ em, phụ nữ có thai)	Error! Bookmark not defined.
2.4.	Các biện pháp bảo đảm tính hiệu lực, hiệu quả trong việc thực thi các quy định của bốn Công ước Geneva và hai Nghị định thư bổ sung	Error! Bookmark not defined.
2.4.1.	Các biện pháp quốc gia	Error! Bookmark not defined.
2.4.2.	Trách nhiệm của một số quốc gia bảo hộ, tổ chức trong việc hỗ trợ và bảo vệ nạn nhân chiến tranh	Error! Bookmark not defined.
2.4.3.	Xử lý vi phạm cá nhân bằng chế quy chế của cơ quan xét xử hình sự quốc tế	Error! Bookmark not defined.
2.5.	Đánh giá tính hiệu quả về các quy định bảo vệ quyền con người của nạn nhân chiến tranh.....	Error! Bookmark not defined.
Chương 3: THỰC TRẠNG THỰC THI VIỆC BẢO VỆ QUYỀN CON NGƯỜI TRONG BỐN CÔNG ƯỚC GENEVA VÀ GIẢI PHÁP KIẾN NGHỊ ĐỀ XUẤT		
3.1.	Nội luật hóa bốn Công ước Geneva và hai Nghị định thư bổ sung vào pháp luật quốc gia	Error! Bookmark not defined.
3.2.	Thực trạng thực thi việc bảo vệ quyền con người trong bốn Công ước Geneva và hai Nghị định thư bổ sung	Error! Bookmark not defined.
3.2.1.	Việc tuyên truyền phổ biến, giáo dục nội dung bốn Công ước Geneva và hai Nghị định thư bổ sung.	Error! Bookmark not defined.
3.2.2.	Thực tiễn bảo vệ quyền con người trong xung đột vũ trang	Error! Bookmark not defined.
3.2.3.	Nguyên nhân của tồn tại phổ biến vi phạm nhân quyền trong chiến tranh	Error! Bookmark not defined.
3.3.	Giải pháp để nâng cao tính hiệu quả trong việc thực thi bảo vệ quyền con người trong bốn Công ước Geneva và hai Nghị định thư bổ sung	Error! Bookmark not defined.
KẾT LUẬN		Error! Bookmark not defined.
DANH MỤC TÀI LIỆU THAM KHẢO		1

DANH MỤC CÁC TỪ VIẾT TẮT

HRW	Human rights watch
ICC	International criminal court
ICRC	International committee of the Red Cross
IHL	International humanitarian law
LHQ	Liên Hợp Quốc

MỞ ĐẦU

1. Tính cấp thiết của đề tài

Khi lật lại từng trang trong cuốn sách **“Không thể chuộc lỗi”** – một cuốn sách (hồi ký) về cuộc chiến tranh của Mỹ ở Việt Nam của bác sĩ, cựu chiến binh người Mỹ – Allen Hassan thì nỗi ám ảnh kinh hoàng và đáng sợ về chiến tranh lại ùa về trong tôi. Tôi vẫn nhớ như in những cảnh tượng hàng ngày, hàng giờ trẻ em bị khiêng tới bệnh viện do thương tích mà tác giả miêu tả: *“Tôi chú ý đến những bàn tay ủ rũ dọc theo thành cãng. Những bàn tay đu đưa này như muốn đặt câu hỏi: Tại sao? Tại sao lại là cháu? Cháu đã làm gì sai nào?”* [2].

Đằng sau đó là nỗi đau của người bố, người mẹ, người ông, người bà bị mất con, mất cháu, nỗi đau đốn cả về thể xác lẫn tinh thần luôn giằng xé trong tâm khảm cả những người chết và người đang sống. Và hơn thế, trẻ em lẽ ra cái tuổi còn *“ấm giữa đến khoảng 5 tuổi”* thì phải được ăn, ngủ, vui chơi bên gia đình, được tận hưởng cuộc sống tươi đẹp và hạnh phúc, được cảm nhận hơi thở của hòa bình và tình yêu thương nhưng chiến tranh đã cướp đi sự ngây thơ, hồn nhiên trong đôi mắt, thậm chí còn chưa hiểu chuyện gì đang diễn ra, chưa nhận thức được thế giới xung quanh đã phải chịu cảnh bị thương tật đầy mình, thậm chí vĩnh viễn không bao giờ có quyền được sống, mà vốn dĩ tạo hóa đã ban cho bất cứ một người nào khi sinh ra vì đơn giản họ là con người. Người bác sĩ viết cuốn sách này đã rơi vào tình trạng trầm cảm khi phải chứng kiến thảm cảnh vào cuối tháng 05/1968:

Hình ảnh hàng chục thi thể trẻ em chết thảm thương ghi sâu vào tâm não tôi. Khi những đứa trẻ này chết một cách lặng lẽ, há hốc miệng ra thở rồi yếu ớt giãy giụa giữa từ cuộc đời, hết bé này đến bé khác, tôi đã tự hỏi có thể nào chuộc được lỗi lầm cho một cuộc thảm sát ghê rợn như thế [2].

Có thể nói, chiến tranh mang lại nỗi đau tuyệt vọng cho con người và cả nỗi

ám ảnh trong tâm thức của những người chứng kiến nó. Xét theo cái nhìn nhân quyền, chiến tranh tước bỏ quyền làm người tự nhiên, và rất rất nhiều quyền cơ bản lẽ ra trong thời bình con người được hưởng. Như một thực tế, chiến tranh khiến cho bản chất con người bị biến dạng, mà trong rất nhiều trường hợp, họ không được coi là một con người. Khi không được tôn trọng giống như một con người, thì đương nhiên con người nói chung sẽ bị giết, bị tra tấn một cách vô nhân đạo và phi nhân tính.

Chúng ta không thể không nhắc tới tội ác của Mỹ trong chiến tranh Việt Nam với những vi phạm nghiêm trọng về nhân quyền như tra tấn dã man, hạ độc tù binh, tấn công không có sự phân biệt giữa binh lính và thường dân, thả chất độc dioxin gây ra sự dị dạng cho thế hệ thứ hai, thứ ba... Tội ác của chúng để lại hậu quả nặng nề sau khi chiến tranh kết thúc: con mất cha, vợ mất chồng, mẹ mất con, một số trở về mang thương tật và nỗi đau thể xác tinh thần suốt đời, đặc biệt thế hệ thứ hai, thứ ba bị dị dạng mất đi những quyền con người cơ bản mà vốn dĩ tạo hóa đã ban tặng cho họ.

Ngày nay, mặc dù Liên Hợp Quốc đã ra đời nhằm ngăn chặn nguy cơ của cuộc chiến tranh giữa các nước, nhưng chiến tranh vẫn diễn ra như một quy luật khách quan với những vũ khí sát thương ngày càng hiện đại như chiến tranh Iraq với Mỹ, các hành vi giết người vô nhân đạo của nhà nước Hồi giáo tự xưng IS như chặt đầu con tin, cưỡng hiếp phụ nữ, bắt ép trẻ em vào xung đột vũ trang một cách có hệ thống... đã và đang cản trở những nỗ lực bảo vệ quyền con người của một số nhóm người trong chiến tranh.

Một điều không thể phủ nhận đó là các quyền cơ bản của con người lẽ ra họ được hưởng trong thời bình bị tước bỏ, thu hẹp và nhiều trường hợp quyền lợi không được bảo vệ như quyền sống, quyền được hưởng một cuộc sống hòa bình, quyền không bị tra tấn, quyền tự do đi lại, quyền được xét xử công bằng... Với ý nghĩa nhằm hạn chế những thiệt hại khủng khiếp và bảo vệ một số nhóm người cụ

thể trong chiến tranh – Luật Nhân đạo quốc tế nói chung và Luật Geneva nói riêng ra đời.

Chính vì thế, tác giả chọn đề tài “**Bảo vệ quyền con người trong bốn Công ước Geneva về việc bảo hộ nạn nhân chiến tranh**” làm đề tài luận văn thạc sỹ của mình, nhằm giới thiệu một cái nhìn tổng quan về các quy định trong Luật Geneva về việc bảo hộ nạn nhân chiến tranh và đánh giá việc bảo vệ các quyền con người ở mức độ như thế nào, đồng thời, chứng minh sự cần thiết và tầm quan trọng của Luật Geneva.

Thông qua đó, luận văn góp phần lấp một khoảng trống trong nghiên cứu khoa học về vấn đề bảo vệ các quyền của con người trong luật Nhân đạo quốc tế – một đề tài khá mới mẻ ở Việt Nam hiện nay.

2. Tình hình nghiên cứu

Mặc dù khái niệm về Luật Nhân đạo quốc tế nói chung và Luật Geneva nói riêng cũng như khái niệm quyền con người không phải là những khái niệm mới mẻ nhưng do tính phức tạp và tính thực tiễn mang tính quốc tế nên vấn đề này trong nghiên cứu khoa học rất mới mẻ, có rất ít tác giả nghiên cứu về đề tài này. Phần lớn các tài liệu, các công trình quốc tế trong nước đi theo hướng nghiên cứu một cách độc lập về Luật Geneva và quyền con người. Có thể kể đến các công trình tiêu biểu sau:

- Cuốn: *The relationship between international humanitarian law and human rights law in armed conflict* của tập thể tác giả Oona A. Hathaway, Rebecca Crootof, Philip Levitz, Haley Nix, William Perdue, Chelsea Purvis, Julia Spiege. Tài liệu này nói về mối quan hệ giữa Luật Nhân quyền quốc tế và Luật Nhân đạo quốc tế trong đó một số quyền như quyền được sống, quyền tự do biểu đạt, lập hội, di chuyển... có mâu thuẫn nhau khi chiến tranh xảy ra.

- Cuốn: *Nghiên cứu về pháp luật tập quán Luật Nhân đạo quốc tế: Góp phần vào việc hiểu biết và tôn trọng quy tắc luật trong xung đột vũ trang* của tác giả

Jean – Marie Henckaerts, NXB Cambridge University Press. Tài liệu này giải thích nguyên nhân dẫn đến việc nghiên cứu về pháp luật tập quán Nhân đạo quốc tế mà ICRC tiến hành vừa qua theo yêu cầu của Hội nghị quốc tế Chữ thập đỏ và Trăng lưỡi liềm đỏ, vai trò của luật tập quán Nhân đạo quốc tế trong trường hợp xung đột vũ trang xảy ra.

- Cuốn: *Không thể chuộc lỗi* của tác giả Allen Hassan - một bác sĩ, cựu chiến binh người Mỹ, NXB Tuổi Trẻ. Tài liệu này ghi chép một cách chi tiết tội ác của quân đội Mỹ trong chiến tranh Việt Nam như giết dân thường mà không có sự phân biệt giữa binh lính và thường dân, trẻ em bị giết một cách thương tâm và sự nỗ lực của một bác sĩ lương y đối với nạn nhân chiến tranh đồng thời thể hiện nỗi bất lực trước những xác chết không đếm nổi do tội ác của binh lính Mỹ gây ra.

- Cuốn: *Giáo trình Lý luận và pháp luật về quyền con người* của các tác giả Nguyễn Đăng Dung, Vũ Công Giao, Lã Khánh Tùng đồng chủ biên, NXB Đại học Quốc gia Hà Nội (2011). Tài liệu này cung cấp một khối lượng kiến thức trọng tâm về pháp luật quốc tế và pháp luật Việt Nam về quyền con người, nhằm đưa đến cho người đọc sự hiểu biết toàn diện về vấn đề rất rộng lớn và phức tạp này.

- Cuốn: *Hỏi đáp về quyền con người* của Trung tâm nghiên cứu Quyền con người và Quyền công dân thuộc khoa Luật – ĐHQGHN, NXB Đại học Quốc gia Hà Nội. Tài liệu này cung cấp những nội dung cơ bản nhất về vấn đề quyền con người ở quốc tế và Việt Nam.

- Cuốn: *Các văn kiện cơ bản về Luật Nhân đạo quốc tế* của Trung tâm nghiên cứu quyền con người thuộc Học viện Chính trị quốc gia Hồ Chí Minh, NXB Lí luận chính trị. Tài liệu này tổng hợp lại tất cả các văn kiện quốc tế liên quan đến bảo vệ quyền con người trong xung đột vũ trang.

- Cuốn: *Luật Nhân đạo quốc tế - Những nội dung cơ bản* của Trung tâm nghiên cứu quyền con người thuộc Học viện Chính trị quốc gia Hồ Chí Minh, NXB Lí luận chính trị. Tài liệu này truyền tải những nội dung cơ bản nhất về bảo

vệ quyền con người trong chiến tranh bao gồm những nhóm người thuộc đối tượng được bảo vệ cũng như quy định giới hạn việc sử dụng vũ khí hạt nhân, vũ khí hiện đại khác nhằm hạn chế được thiệt hại xảy ra đồng thời tránh xảy ra thương vong không cần thiết.

- Cuốn: *Thẩm quyền của Tòa án Hình sự quốc tế và vấn đề gia nhập của Việt Nam*, luận án Tiến sỹ Luật học của tác giả Nguyễn Thị Xuân Sơn, tài liệu này phân tích rõ thẩm quyền của Tòa án Hình sự quốc tế, nêu ra những khó khăn và thuận lợi khi Việt Nam gia nhập Tòa án Hình sự quốc tế.

3. Mục đích, nhiệm vụ của luận văn

3.1. Mục đích

Mục đích của luận văn là đưa ra cái nhìn tổng quát những vấn đề cơ bản của Luật Geneva về nguồn gốc ra đời, quá trình hình thành, đặc điểm... Đồng thời, tác giả đi tìm câu trả lời tại sao lại phải bảo vệ quyền con người trong chiến tranh, tại sao việc bảo vệ nhân quyền trong chiến tranh là vấn đề cấp thiết trong giai đoạn hiện nay. Hiện tại, Luật Geneva đã có những nguyên tắc, quy định bảo vệ nhóm người nhất định trong chiến tranh như thế nào. Qua đó, tác giả hiểu được sâu sắc các quy định của pháp luật, đồng thời đánh giá được các quy định của Luật Geneva đã thực sự trở thành một khung pháp lý bảo vệ có hiệu quả nhân quyền trong chiến tranh hay chưa hay chỉ dừng lại ở trên lý thuyết. Mặt khác, tác giả muốn tìm tòi để có những nhận thức sâu sắc về thực trạng về thực hiện quyền con người trong chiến tranh ở mức độ như thế nào, và lí do tại sao lại còn nhiều tình trạng vi phạm nhân quyền trong chiến tranh đến như vậy. Cuối cùng, tác giả trình bày một số kiến nghị, giải pháp nhằm giảm thiểu tối đa các thiệt hại về người và của trong chiến tranh.

3.2. Nhiệm vụ

Để thực hiện được mục đích nói trên, luận văn sẽ giải quyết những nhiệm vụ sau:

- Làm rõ những vấn đề cơ bản nhất về Luật Geneva và quyền con người, quy chiếu những quy định trong Luật Geneva dưới lăng kính nhân quyền, trình bày tính cấp thiết phải bảo vệ nhân quyền trong chiến tranh, đồng thời, nêu ra việc quyền con người bị thu hẹp trong chiến tranh so với thời bình để làm rõ thêm tính cấp thiết phải bảo vệ nhân quyền trong chiến tranh.

- Làm rõ cơ chế bảo vệ quyền con người trong Luật Geneva với những nội dung lớn bao gồm: các nguyên tắc chung về bảo vệ quyền con người trong Luật Geneva, bảo hộ với những người tham chiến, bảo hộ đối với những đối tượng dân sự, các biện pháp nhằm hỗ trợ thúc đẩy hoạt động bảo vệ nhân quyền trong chiến tranh, đồng thời, tác giả đưa ra những đánh giá và xem xét các quy định của luật về bảo vệ quyền lợi của họ.

- Làm rõ thực trạng thực thi việc bảo vệ quyền con người khi xảy ra xung đột vũ trang, lí giải nguyên nhân tại sao vẫn còn tình trạng vi phạm phổ biến quyền con người trong chiến tranh, đồng thời, tác giả đưa ra những giải pháp kiến nghị.

4. Đối tượng, phạm vi nghiên cứu của luận văn

Đối tượng nghiên cứu là quyền của nhóm người được Luật Geneva bao gồm: những người bị thương, bị ốm, bị đắm tàu, thường dân, tù binh, lính đánh thuê, nhân viên y tế, nhân viên tôn giáo và một số đối tượng khác.

Phạm vi nghiên cứu: một số nước ở khu vực Trung Đông đang xảy ra xung đột mạnh mẽ như Syria, Iraq, Pakistan, một số cuộc chiến tranh mà Hoa Kỳ là một bên tham chiến như chiến tranh Việt Nam – Hoa Kỳ, Hoa Kỳ – Iraq, Hoa Kỳ – Afganistan.

5. Cơ sở phương pháp luận và phương pháp nghiên cứu

Luận văn được thực hiện trên cơ sở phương pháp luận của chủ nghĩa Mác-Lênin (duy vật biện chứng và duy vật lịch sử), các quan điểm của Đảng Cộng sản, Nhà nước Việt Nam và của Liên Hợp Quốc về quyền con người. Các phương pháp

nghiên cứu cụ thể được sử dụng trong luận văn bao gồm: khảo cứu tài liệu, phân tích – tổng hợp, thống kê, so sánh. Các cách tiếp cận của luận văn bao gồm: cách tiếp cận dựa trên quyền con người (HRBA), nhân học văn hóa, dân tộc học, triết học, chính trị học và luật học.

6. Những nét mới của luận văn

Ở Việt Nam hiện mới chỉ có một vài nghiên cứu về Luật Nhân đạo quốc tế bằng việc liệt kê các văn kiện hoặc tóm tắt những nội dung cơ bản hoặc chỉ là những thống kê thiệt hại về người trong chiến tranh với sự lên án chiến tranh gay gắt mà chưa có nghiên cứu nào chuyên sâu về nhân quyền trong chiến tranh. Vì thế, luận văn này góp phần bổ sung, khóa lấp khoảng trống trong nghiên cứu về nhân quyền trong chiến tranh.

7. Kết quả nghiên cứu và ý nghĩa của luận văn

Luận văn cung cấp một cái nhìn tổng quan về Luật Geneva dưới lăng kính nhân quyền, phân tích, làm rõ tính hiệu quả của Luật Geneva trong việc bảo vệ các quyền cơ bản nhất của con người khi chiến tranh mang tính quốc tế hoặc không mang tính chất quốc tế xảy ra. Đồng thời tác giả cũng đánh giá được thực tiễn thực thi Luật Geneva trong việc bảo vệ nhóm người cụ thể trên thực tế như thế nào.

Bên cạnh đó, tìm ra nguyên nhân tại sao còn tồn tại tình trạng vi phạm phổ biến nhân quyền trong chiến tranh, để từ đó đưa ra các giải pháp kiến nghị nhằm thúc đẩy việc bảo vệ quyền con người trong chiến tranh. Đó chính là tính mới của luận văn mà các công trình nghiên cứu hiện có ở Việt Nam chưa đề cập một cách rõ ràng.

8. Kết cấu của luận văn

Ngoài phần mở đầu và kết luận, danh mục tài liệu tham khảo, luận văn kết cấu làm 3 chương như sau:

Chương 1. Tổng quan về bốn Công ước Geneva về bảo hộ nạn nhân chiến tranh và quyền con người. Chương này cung cấp nhận thức chung về quyền con

người thông qua việc phân tích các khái niệm về quyền con người, nêu ra tính cấp thiết phải bảo vệ quyền con người trong chiến tranh. Đồng thời, tác giả đưa ra khái quát chung, khái niệm, lịch sử hình thành cũng như đặc điểm, vai trò, phạm vi áp dụng của bốn Công ước Geneva và hai Nghị định thư bổ sung.

Chương 2. Những nội dung cơ bản của bốn Công ước Geneva về việc bảo hộ nạn nhân chiến tranh. Chương này làm rõ những nguyên tắc chung, phân tích một cách cụ thể và chi tiết các quy định của pháp luật về bảo vệ quyền con người trong xung đột vũ trang theo hai nhóm lớn bao gồm: bảo hộ đối với những người tham chiến và bảo hộ đối với những đối tượng dân sự. Đồng thời, tác giả trình bày những quy định của pháp luật về các biện pháp đảm bảo tính hiệu lực, hiệu quả trong việc thực thi bốn Công ước Geneva. Cuối cùng, tác giả đưa ra những nhận xét, đánh giá tính hiệu quả của các quy định về bảo vệ quyền con người đối với những đối tượng được bảo vệ cũng như các biện pháp đưa ra để nhằm đảm bảo thực hiện.

Chương 3. Thực trạng thực thi việc bảo vệ quyền con người trong bốn Công ước Geneva và giải pháp kiến nghị, đề xuất. Chương này mở đầu bằng việc đánh giá sự nội luật hóa nội dung bốn công ước vào pháp luật quốc gia và đưa ra nhận xét chung. Đồng thời, tác giả đưa ra thực trạng nổi bật nhất về việc thực thi trên thực tế việc bảo vệ quyền con người của bốn Công ước Geneva và hai Nghị định thư bổ sung, từ đó, rút ra kết luận chung. Chương 3 kết thúc bằng việc đưa ra nguyên nhân lí giải tại sao tồn tại thực trạng phổ biến đó, và dựa trên cơ sở thực trạng, nguyên nhân, tác giả đề xuất những giải pháp nhằm thúc đẩy phát triển nhân quyền trong chiến tranh.

DANH MỤC TÀI LIỆU THAM KHẢO

Tiếng Việt:

1. Hoàng Anh, Dương Phạm (2012), *Nhà tù Phú Quốc tội ác man rợ đến ác quỷ cũng kinh hãi*, đăng trên VTC: <http://vtc.vn/nha-tu-phu-quoc-toi-ac-man-ro-den-ac-quy-cung-kinh-hai.226-0.html>, (truy cập ngày 02/02/2014).
2. Lê Đình Bì, Nguyễn Văn Phước (biên dịch) (2006), *Không thể chuộc lỗi*, NXB Trẻ, Hà Nội.
3. An Bình (2010), *Rò rỉ video quân đội Mỹ sát hại dân thường Iraq*, đăng trên Báo Dân trí: <http://dantri.com.vn/the-gioi/ro-ri-video-quan-doi-my-sat-hai-dan-thuong-iraq-388846.htm>, (truy cập ngày 08/06/2013).
4. Bộ Ngoại giao (2014), *Thụy Sĩ và ICRC kêu gọi tôn trọng luật nhân đạo*, đăng trên Thế giới Việt Nam: <http://www.tgvn.com.vn/Item/VN/the-gioi/2014/8/CA23476AB833306A/>, (truy cập ngày 07/10/2013).
5. Bộ quốc phòng (2012), *Xây dựng nền phòng hoá toàn dân - nhìn từ thảm hoạ chất độc da cam/đioxin do Mỹ gây ra trong chiến tranh xâm lược Việt Nam*, đăng trên Cổng thông tin điện tử Bộ quốc phòng: <http://www.mod.gov.vn/>, (truy cập ngày 03/04/2013).
6. Bộ Tư pháp (2008), *Tìm hiểu về quyền con người: Tài liệu hướng dẫn về giáo dục quyền con người*, tài liệu dịch do Wolfgang Benedek chủ biên, NXB Tư pháp, Hà Nội.
7. Việt Dũng (2010), *Sự thật nhân quyền ở Mỹ*, đăng trên Vì tổ quốc Việt Nam: <http://vitoquocvietnam.wordpress.com/2013/11/10/su-that-ve-viec-thuc-hien-nhan-quyen-o-nuoc-my/>, (truy cập ngày 20/03/2014).
8. FRI (2013), *Sôi động thị trường lính đánh thuê tại Mỹ*, đăng trên Dân trí: <http://dantri.com.vn/the-gioi/soi-dong-thi-truong-linh-danh-thue-tai-my-171463.htm>, (truy cập ngày 03/04/2013).
9. Vũ Công Giao (2013), *Trách nhiệm bảo vệ ICJ, ICC và Quyền con người*, bài giảng tại khoa Luật, Lớp Cao học Nhân quyền khóa 2, tháng 8-2013, Hà Nội.
10. Trọng Giáp (2014), *IS chiếm mỏ khí đốt, chặt đầu 8 phiến quân Syria*, đăng trên

Vxpress: <http://vnexpress.net/tin-tuc/the-gioi/is-chiem-mo-khi-dot-chat-dau-8-phien-quan-syria-3102252.html>, (truy cập ngày 04/04/2013).

11. Sơn Hà (2014), *IS buôn bán và cưỡng hiếp hàng nghìn phụ nữ*, đăng trên Tuổi trẻ: <http://tuoitre.vn/tin/the-gioi/20140925/is-buon-ban-va-cuong-hiep-hang-nghin-phu-nu/650296.html>, (đăng nhập ngày 15/11/2014).
12. Lê Mậu Hãn (2007), *Đại cương lịch sử Việt Nam*, NXB Giáo dục.
13. Phạm Hoàng (2014), *Ukraine: Hàng cứu trợ và trò chơi mèo vờn chuột*, đăng trên Báo điện tử chính phủ: <http://baodientu.chinhphu.vn/Quocte/Ukraine-Hang-cuu-tro-va-tro-choi-meo-von-chuot/206907.vgp>, (truy cập ngày 08/09/2013).
14. Học viện chính trị quốc gia Hồ Chí Minh (2010), *Giáo trình lịch sử Đảng cộng sản Việt Nam*, NXB chính trị, Hà Nội.
15. Quốc Hùng (2006), *Vụ bê bối mới của binh lính Mỹ tại Iraq*, đăng trên Cand: <http://cand.com.vn/Su-kien-Binh-luan-antg/Vu-be-boi-moi-cua-binh-linh-My-tai-Iraq-284605/>, (truy cập 11/11/2014).
16. Phạm Hùng (2009), *Hồ sơ tội ác Mỹ trong chiến tranh xâm lược Việt Nam*, NXB Đồng Nai.
17. Thu Huyền (2014), *Ukraine “mở cửa” đón hàng Nga cứu trợ*, đăng trên báo điện tử chính phủ: <http://baodientu.chinhphu.vn/Quocte/Ukraine-mo-cua-don-hang-Nga-cuu-tro/206155.vgp>, (truy cập ngày 08/08/2014).
18. Trương Mai Hương (2012), *Đế quốc Mỹ tàn phá thủ đô Hà Nội trong 12 ngày đêm cuối năm 1972*, đăng trên Tạp chí Cộng sản: <http://www.tapchicongsan.org.vn/Home/truyenthong-hientai/2012/19435/De-quoc-My-tan-pha-Thu-do-Ha-Noi-trong-12-ngay.aspx>, (truy cập 25/03/2014).
19. Trần Minh Hưởng (2013), *Những quy định mới nhất hướng dẫn thực hiện luật hình sự*, NXB Hồng Đức, Hà Nội.

20. Linh Tiên Khải (2011), *Bóng ma của các chiến binh trẻ em Liberia*, đăng trên Đài Vatican: http://vi.radiovaticana.va/news/2011/12/05/b%C3%B3ngmac%E1%BB%A7a_c%C3%A1c_chi%E1%BA%BFn_binh_tr%E1%BA%BB_em_liberia/vie-543609, (truy cập ngày 08/09/2014).
21. Khoa Luật – ĐHQG HN (2009), *Giáo trình Lý luận và pháp luật về quyền con người*, NXB Đại học quốc gia Hà Nội, Hà Nội.
22. Khoa Luật – ĐHQGHN (2012), *Giới thiệu công ước quốc tế về các quyền dân sự và chính trị (ICCPR, 1966)*, NXB Hồng Đức, Hà Nội.
23. Khoa Luật – ĐHQG HN (2012), *Hỏi đáp về quyền con người*, NXB Đại học quốc gia Hà Nội, Hà Nội.
24. Khoa Luật – ĐHQG HN (2010), *Quyền con người – Tập tài liệu chuyên đề của Liên Hợp Quốc*, NXB Công an nhân dân, Hà Nội.
25. Khoa Luật – ĐHQGHN (2006), *Tòa án hình sự quốc tế và việc gia nhập của Việt Nam*, NXB Tư pháp, Hà Nội.
26. Khoa Luật – ĐHQGHN (2010), *Tuyên ngôn quốc tế nhân quyền 1948: Mục tiêu chung của nhân loại*, tài liệu dịch do Godmundur Alfredsson và Asbjorn Eide chủ biên, NXB Lao động xã hội, Hà Nội.
27. Cao Anh Lâm (2013), *Những thí nghiệm kinh hoàng trên cơ thể con người*, đăng trên An ninh thủ đô: <http://www.anninhthudo.vn/kham-pha/nhung-thi-nghiem-kinh-hoang-tren-co-the-con-nguoi/502583.antd>, (truy cập ngày 6/11/2013).
28. Liên Hợp Quốc (1945), *Hiến chương Liên Hợp Quốc*, đăng trên Thư viện pháp luật: <http://thuvienphapluat.vn/archive/Hien-Chuong-Lien-hop-quoc-1945-vb229045.aspx>, (truy cập ngày 20/05/2013).
29. Hoài Linh (2010), *Lính Mỹ bắn giết, cười trên xác dân thường Iraq*, đăng trên Việt Nam net: <http://vnn.vietnamnet.vn/thegioi/201004/Linh-My-ban-giet-cuoi-tren-xac-dan-thuong-Iraq-902769/>, (truy cập ngày 10/11/2013).

30. Khánh Linh (2014), *Tổng thống Kenya bị xét xử tại Tòa án hình sự quốc tế, đối mặt với cáo buộc tội ác chống lại loài người*, đăng trên Đảng cộng sản: http://dangcongsan.vn/cpv/Modules/Preview/PrintPreview.aspx?co_id=30127&cn_id=679071, (truy cập ngày 05/10/2013).
31. Kiệt Linh (2008), “*Thanh trừng sắc tộc*” đẫm máu ở Kenya, đăng trên Việt báo: <http://vietbao.vn/The-gioi/Thanh-trung-sac-toc-dam-mau-o-Kenya/65120121/159/>, (truy cập ngày 11/11/2013).
32. Trần Trung Ngọc (2008), *Nước Mỹ - Nhân quyền – Việt Nam*, đăng trên Sách hiếm: <http://sachhiem.net/TCN/TCNts/TCNts049-a.php>, (đăng nhập ngày 20/03/2014).
33. Quốc hội (2000), *Bộ luật hình sự của nước cộng hòa xã hội chủ nghĩa Việt Nam*, tr. 229 - 242, NXB chính trị quốc gia, Hà Nội
34. Quốc hội (2008), *Luật hoạt động chữ thập đỏ*, đăng trên: <http://www.na.gov.vn/OpenAttach.asp%3Fidfile%3D651>, (truy cập ngày 11/10/2014).
35. Nguyễn Thị Xuân Sơn (2013), *Thẩm quyền của tòa án hình sự quốc tế và vấn đề gia nhập của Việt Nam*, Luận án tiến sỹ Luật học, Đại học Quốc gia Hà Nội, Hà Nội.
36. Tài liệu – Ebook (2013), *Giáo án sử 11 – Chiến tranh thế giới thứ nhất(1914-1918)*, đăng trên Thư viện tài liệu: <http://doc.edu.vn/tai-lieu/giao-an-su-11-chien-tranh-the-gioi-thu-nhat-1914-1918-12440/>, (truy cập ngày 04/04/2013).
37. Như Tâm (2014), *Phiến quân Hồi giáo cưỡi cọt bàn tính mua nữ nô lệ*, đăng trên Vxpress: <http://vnexpress.net/tin-tuc/the-gioi/phi-en-quan-hoi-giao-cuoi-cot-ban-tinh-mua-nu-no-le-3102209.html>, (truy cập ngày 04/04/2013).
38. Thu Thảo (2013), *Nhà tù Phú Lợi – Biểu tượng của lòng dũng cảm*, đăng trên báo Bình Dương: <http://baobinhduong.vn/nha-tu-phu-loi-bieu-tuong-cua-long-dung-cam-a66255.html>, (truy cập ngày 07/06/2013).

39. Lê Hoàng Uyên Thảo (2013), *Hậu quả của chiến tranh*, Luận văn tốt nghiệp đại học, đăng trên Thư viện chia sẻ luận văn: <http://luanvan.co/luan-van/hau-qua-cua-chien-tranh-1033/>, (truy cập ngày 22/05/2013).
40. Thông tấn xã Việt Nam (2014), *Tận cùng tội ác của chế độ diệt chủng Pol pot*, đăng trên Người đưa tin: <http://www.nguoiduatin.vn/tan-cung-toi-ac-man-ro-cua-che-do-diet-chung-pol-pot-a120750.html>, (truy cập ngày 04/05/2013).
41. Thông tấn xã Việt Nam (2003), *Tiếp tục tìm kiếm lính Mỹ mất tích trong chiến tranh tại Việt Nam*, đăng trên Viết báo: <http://vietbao.vn/Chinh-Tri/Tiep-tuc-tim-kiem-linh-My-mat-tich-trong-chien-tranh-tai-Viet-Nam/20003734/96/>, (truy cập ngày 19/11/2014).
42. Tri Thông (2014), *Trẻ em theo IS ngày càng đông, hiếu chiến, sẵn sàng cầm tử*, đăng trên Pháp luật: <http://plo.vn/the-gioi/tre-em-theo-is-ngay-cang-dong-hieu-chien-san-sang-cam-tu-511303.html>, (truy cập ngày; 19/11/2014).
43. Bùi Văn Toàn (2010), *Tù nhân Côn Đảo năm 1940-1945*, NXB Thanh niên, thành phố Hồ Chí Minh.
44. Trung tâm nghiên cứu quyền con người thuộc học viện Chính trị Quốc gia Hồ Chí Minh (2005), *Các văn kiện cơ bản về Luật Nhân đạo quốc tế*, NXB Lý luận chính trị, Hà Nội
45. Trung tâm nghiên cứu quyền con người thuộc học viện Chính trị Quốc gia Hồ Chí Minh (2005), *Luật Nhân đạo quốc tế - Những nội dung cơ bản*, NXB Lý luận chính trị, Hà Nội.
46. Viện Hàn lâm khoa học xã hội Việt Nam (2014), “Cơ sở pháp lý yêu cầu Chính phủ và các công ty hóa chất Hoa Kỳ chịu trách nhiệm về hậu quả chất da cam/dioxin ở Việt Nam”, *Đề tài khoa học cấp nhà nước (KH-CN-33.08/11-15)*, Hà Nội.
47. Hải Yến (2014), *Ukraine phe ly khai có thực đã cưỡng bức lao động thường dân*, đăng trên: <http://bizlive.vn/thoi-su-the-gioi/ukraine-phe-ly-khai-co-thuc-da-cuong-buc-lao-dong-thuong-dan-400272.html>, (ngày truy cập: 23/02/1014).

Tiếng Anh:

48. Cornell University Law School (1992), *U.S. Code: Title 18 – crimes and criminal procedure*, available on: <http://www.law.cornell.edu/uscode/text/18>, (access: 12/05/2014).
49. International Committee of the Red Cross (2005), *ICRC in World War I: overview of activities*, available on: <https://www.icrc.org/eng/resources/documents/misc/57jggq.htm>, (access: 13/09/2014).
50. International Committee of the Red Cross (2008), *Democratic Republic of the Congo: ICRC activities in the Kivus from April to August 2008*, available on: <https://www.icrc.org/eng/resources/documents/update/congo-kinshasa-update-310808.htm>, (access: 15/09/2014).
51. International Committee of the Red Cross (2009), *Protocols I and II additional to the Geneva Conventions*, available on: <https://www.icrc.org/eng/resources/documents/misc/additional-protocols-1977.htm>, (access: 13/03/2013).
52. International Committee of the Red Cross(2012), *Summary of the Geneva Conventions of 12 August 1949 and their Additional Protocols*, available on: <https://www.icrc.org/eng/resources/documents/publication/p0368.htm>, (access: 13/03/2013).
53. International Committee of the Red Cross (2014), *Status of additional protocols relating to the protection of victims of armed conflicts: ICRC statement to the United Nations*, available on:<https://www.icrc.org/en/document/status-additional-protocols-relating-protection-victims-armed-conflicts-icrc-statement#.VKdTKNKG8qM>, (access: 19/08/2014)
54. International Committee of the Red Cross (2014), *Syria: Long-term conflict could bring the collapse of the water supply system*, available on: <https://www.icrc.org/eng/resources/documents/audiovisuals/video/2014/03-14-syria-water-three-years-interview.htm>, (access: 15/10/2014).

55. International Committee of the Red Cross (2015), *Practice Relating to Rule 143. Dissemination of International Humanitarian Law among the Civilian Population*, available on: https://www.icrc.org/customary-ihl/eng/docs/v2_rul_rule143#top, (access: 13/08/2014).
56. International Criminal Court (2014), Saif Al-Islam Gaddafi Case: ICC Pre-Trial Chamber I issues non-compliance finding for Libyan Government and refers matter to UN Security Council, available on: http://www.icc/i.int/en_menus/icc/press%20and%20media/press%20releases/Pages/PR1074.aspx, (access: 15/10/2014).
57. Peter Maurer - Didier Burkhalter (2014), *150 years after the first Geneva convention, Switzerland and the ICRC call for greater respect for international humanitarian law*, available on: <http://blogs.icrc.org/ilot/2014/08/27/150-years-after-the-first-geneva-convention-switzerland-and-the-icrc-call-for-greater-respect-for-international-humanitarian-law-joint-article/>, (access: 01/12/2014).
58. Ren e Provost (2004), *International human rights and humanitarian law*, available on: <http://www.cambridge.org>, (access: 03/02/2013).
59. United Nations Human rights (2013), *Statement of the United Nations Special Rapporteur on torture at the Expert Meeting on the situation of detainees held at the U.S. Naval Base at Guantanamo Bay*, available on: <http://www.ohchr.org/en/NewsEvents/Pages/DisplayNews.aspx?NewsID=13859&LangID=E>, (access: 12/11/2014).
60. United Nations Human rights Council (2014), *Report of the independent international commission of inquiry on the Syrian Arab Republic*, available on: http://www.ohchr.org/Documents/HRBodies/HRCouncil/CoISyria/A.HRC.27.60_Eng.pdf, (access: 10/12/2014).

Ti ng Trung Qu c

61. 中华人民共和国, 中华人民共和国刑法 (修订), (Lu t h nh s  hi n h nh Trung Qu c), available on: <http://www.npc.gov.cn/wxzl/wxzl/2000->

[12/17/content_4680.htm](#), (access: 11/09/2014).

Tiếng Nga

62. РОССИЙСКОЙ ФЕДЕРАЦИИ, УГОЛОВНЫЙ КОДЕКС РОССИЙСКОЙ ФЕДЕРАЦИИ (УК РФ), (*Bộ luật hình sự Liên bang Nga, 1996*), available on: <http://www.consultant.ru/popular/ukrf/>, (access: 11/09/2014).